

MEVDUAT BANKALARINDA MÜLKİYET ESASINA GÖRE KARLILIK ANALİZİ: 2006-2016 ARASI DÖNEMDE TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ

PROFITABILITY ANALYSIS ACCORDING TO PROPERTY RIGHTS IN DEPOSIT BANKS: A SAMPLE OF THE TURKISH BANKING SECTOR IN THE PERIOD OF 2006-2016

Taner TAŞ*
Selim DURAMAZ**

Öz

Çalışmada Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren milli ve yabancı sermayeli bankaların karlılığının belirleyicileri bankaya övgü değişkenler ve makroekonomik değişkenler ışığında incelenmiştir. Bu amaçla sermaye gruplarına göre bankaların karlılığını belirleyen unsurlar 2006-2016 arası dönemde panel veri analiziyle test edilmiştir. Analiz sonuçları, bankaların karlılığının makro ekonomik değişkenlerden çok bankalara övgü değişkenler tarafından belirlendiğini göstermiştir. Karlılığın belirleyicilerine milli ve yabancı banka ayırımında bakıldığında ise, özkaynakların toplam aktiflere oranının ve toplam kredi ve alacakların toplam aktiflere oranının yabancı sermayeli bankaların karlılığı üzerindeki önemli etkisi göze çarparken, milli sermayeli bankaların karlılığının en önemli belirleyicisinin ise takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak, analizde kullanılan makroekonomik değişkenlerden büyüme oranının yalnızca yabancı sermayeli bankaların karlılığı üzerinde bir etkisinin olduğu gözlenirken, enflasyon oranının da milli sermayeli bankaları etkilediği bilgisine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karlılık Analizi, Panel Veri Analizi, Türk Bankacılık Sektörü.

Jel Kodları: C23, E44, G21

Abstract

In the study, determinants of the profitability of domestic and foreign capital banks operating in the Turkish banking sector were examined in the light of bank-specific variables and macroeconomic variables. For this

---

* Arş.Gör.Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İşletme Fakültesi, taner.tas@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, selimduramaz@hotmail.com

purpose, the components determining the profitability of the banks according to the capital groups were tested by panel data analysis during 2006-2016 period. When the determinants of profitability are examined at the distinction of domestic and foreign banks, the ratio of own funds to total assets and the ratio of total loans and receivables to total assets have significantly affected the profitability of foreign capital banks. The most important determinant of the profitability of domestic banks is the ratio of the following loans to total loans and receivables. Finally, while the macroeconomic variables used in the analysis show that the growth rate has an effect only on the profitability of the foreign capital banks, the inflation rate is also known to affect the domestic capital banks.

Keywords: Profitability Analysis, Panel Data Analysis, Turkish Banking Sector.

Jel Codes: C23, E44, G21

1. GİRİŐ

Bir yandan farklı riskler altında faaliyetlerine devam eden bankalar, diğer yandan da yoğun rekabet şartları altında kazanç sağlama çabası içerisinde oldukları. Sermayenin sınır tanımaması ile beraber bankaların yerel pazarlardan ziyade sınır aşan politikalarla farklı ülkeleri hedef pazar olarak görmeleri, yerel bankacılık sektöründeki rekabeti küresel boyuta taşıtmaktadır.

Milli ya da yabancı sermayeli olsun, birer işletme olarak temel amacı öncelikle kar elde etmek ve karlılıklarını arttırmak olan bankalar, faaliyetleri sürecinde gerek kendi yapılarından, gerek ülke-
deki makroekonomik gelişmelerden, gerekse uluslararası gelişmelerden kaynaklı farklı risklere maruz kalmaktadır. Dolayısıyla reel ya da finansal sebepli krizlerin neticelerinden payını fazlasıyla alan kuruluşların başında öncelikle bankalar gelmektedir.

Çeşitli faktörler neticesinde bankaların karlılıkları yıllar içinde farklılık arz edebilmekte, konjonktüre göre şekillenebilmektedir. Dolayısıyla bankaların karlılığını etkileyen çalışmalara yönelik akademik çalışmalarda farklı değişkenler eşliğinde farklı analizler gerçekleştirilmiş, gerçekleştirilmeye de devam edilmektedir. Bu çerçevede çalışmamızda öncelikle Türk bankacılık sektörünün mevcut durumu ve bilanço yapısına yönelik bazı veriler sunulmuştur. Konu ile ilgili literatür taraması sonrası ise analiz bölümüne geçilmiştir. Çalışmada Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 10 milli (kamu ve özel sermayeli) ve 12 yabancı bankaya ait veriler panel veri analizi ile test edilmiştir.

2. TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ ve KARLILIK

Bireylerin ve kuruluşların tasarruflarını yatırımlara kanalize eden, para politikalarının aktarım kanalı olarak mali sistemi şekillendiren ve aynı zamanda yön veren, ulusal ve uluslararası düzeyde ödeme sistemlerinin ve yine uluslararası ticaretin etkinliğine katkı sunan finans sektörü, Türkiye ekonomisi açısından büyük ve stratejik bir önem ifade etmektedir. 2016 yılı sonu itibarıyla Türk finansal sektörünün aktif toplamı 4 trilyon TL'nin üzerine çıkarken, finansal sistem içindeki en büyük pay 2,7 trilyon TL ile bankacılık sektörüne ait olmuştur. Bu rakamlar çerçevesinde finansal

sektörünün toplam aktifleri ise GSYH'nin yaklaşık 1,6 katına gelerek önemli seviyelere ulaşmıştır (BDDK, 2016, 18).

Bu gelişim sürecinde Türkiye ekonomisi ve bankacılık sektörü; 2016 yılında, “ABD’de faiz oranlarının yükselmesi, gelişmekte olan ülkelerden sermaye çıkışı, uluslararası para ve sermaye piyasalarında dalgalanmalar, Türkiye’nin yakın bölgesindeki siyasi tansiyonun atması, terör tehdidi gibi olayların neden olduğu yüksek risklere ve 15 Temmuz 2016 Hain Darbe Girişimi” gibi farklı yapıda birçok sorunla karşı karşıya kalmıştır. Bankacılık sektörünün, sağlam bilanço yapısı, özkaynaklarının güçlü olması, önceki süreçte karşılaşılan benzer yapıdaki sorunlar karşısındaki yönetim tecrübesi, öncelikle TCMB ve BDDK olmak üzere hükümet ve ekonomi yönetimi ile olan açık ve sürekli iletişim çerçevesinde yerel, ulusal ve uluslararası kaynakları olan olumsuz gelişmelerin ekonomi ve sektör üzerindeki yıkıcı etkileri sınırlandırılabilmiştir. Tüm bu olumsuz gelişmeler ve alınan önlemler çerçevesinde Türk bankacılık sektörünü ve karlılığını etkileyen gelişmeler sonrasında sektöre yönelik bazı önemli göstergeler şu şekildedir (Türkiye Bankalar Birliği, 2017, 17-18):

- Toplam aktifler sabit kurlar ile yıllık bazda yüzde 8 oranında büyüyerek ve 2.731 milyar TL’ye (776 milyar dolar) ulaşmıştır,
- Aktifler içinde kredilerin payı yüzde 64, menkul kıymetlerin payı ise yüzde 13’dür. Mevduat aktiflerin yüzde 53’ünü, mevduat dışı kaynaklar ise yüzde 27’sini finanse etmiştir. Özkaynakların aktiflere oranı yüzde 11’dir.
- Kredilerin gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı yüzde 67’dir. Krediler içinde TL kredilerin payı yüzde 65 düzeyindedir. Tahsili gecikmiş alacakların kredilere oranı yüzde 3,3 olmuştur. Bu oran kurumsal kredilerde yüzde 2,9, bireysel kredilerde ise yüzde 4,3 düzeyinde gerçekleşmiştir. Tahsili gecikmiş alacakların yüzde 77’si için karşılık ayrılmıştır.
- Kar hacmi reel olarak yüzde 33 artmıştır. Bunun içinde ortalama özkaynak karlılığı yüzde 10,6’dan yüzde 13,2’ye yükselmişken, ortalama aktif karlılığı ise yüzde 1,5 olmuştur.

Genel kapsamda bakıldığında bankaların ve bankacılık sistemin temel amacı düşük risk ile yüksek getiri ve karlılığa ulaşabilmektir (Ersoy, Çatıkkaş ve Soytürk, 2017, 14). Bilanço çerçevesinde değerlendirildiğinde, bankaların doğrudan veya dolaylı olarak karlılığını etkileyen farklı oranlar mevcut iken, genellikle bu noktada karlılık göstergesi olarak ele alınan en önemli iki unsur “özkaynak karlılığı” ve aktif karlılığı’dır. Aktif karlılığı, bir bankanın vergi sonrası net karının aktif toplamına oranlanması ile elde edilirken, özkaynak karlılığı ise aynı şekilde vergi sonrası net karın özkaynak toplamına oranlanmasıyla elde edilir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Literatürle ilgili çalışmalar ele alındığında konuyla ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalar bölümünde derlenmiştir. Buna göre öncelikle uluslararası, daha sonra da ulusal çalışmalar ortak yönleri açısından ele alınarak sunulmuşlardır.

Banka karlılığını belirleyen faktörleri ele alan çalışmalar incelendiğinde genel olarak karlılığı etkileyen faktörler “içsel ve dışsal” olarak iki boyut altında ele alınmıştır. İçsel faktörler olarak bankaların likidite yapıları, özkaynakları, kredi/mevduat oranı gibi kriterler incelenirken, karlılığı etkileyen dışsal faktörler olarak enflasyon oranı, büyüme oranı gibi makroekonomik veriler analizlere dahil edilmiştir. Sufian (2009), in bankacılık sektöründe bankaların karlılığını belirleyen faktörleri ele almıştır. Buna göre çalışmada panel veri analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda bankanın sermayesi, kredi riski ve büyüklüğünün bankaların karlılığı üzerindeki etkisi pozitifken, bankanın likiditesi, genel giderlerinin karlılık üzerindeki etkisi negatiftir. Yine Sufian (2012), da gerçekleştirdiği çalışmasında aynı yöntemi (panel veri analizi) kullanmış olup, Sufian (2009)’daki çalışmaya göre analize tabi tuttuğu banka sayısını arttırmış, 77 bankayı analize tabi tutmuştur. Yine 2009’daki çalışmayla farklı çıkan bir diğer sonuç likiditenin banka karlılığı üzerindeki etkisinin negatif olmasıdır. Makroekonomik faktörler açısından bakıldığında ise çalışmada ekonomik büyümenin banka karlılığı üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlı iken, enflasyonun banka karlılığı üzerinde etkisi söz konusu değildir. Yine likidite, faiz dışı gelir, kredi riski gibi faktörlerin banka karlılığı üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlıdır. Chronopoulos et. al. (2015), 1984-2010 verileriyle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların karlılıklarını belirleyen faktörleri incelemişlerdir. Çalışmada kısa dönemde karlılığın ekonomik düzenlemelerden ve küresel ekonomik krizden ne derece etkilendiği test edilmiştir. Çalışmanın sonucunda sektördeki rekabet ortamının bankaların olağandışı karlılıklarını azalttığı, yine 1990’lardaki düzenlemelerin de sektördeki karlılığı azalttığı ve sürdürülebilirliğini etkilediği ortaya çıkmıştır. Yine küresel kriz, 2007-2010 arası dönemde bankaların karlılığının sürdürülebilirliğinde önemli bir etken olmuştur. Rumler ve Waschiczek (2016), yaptıkları çalışmada finansal yapıda meydana gelen değişikliklerin Avusturya bankacılık sektöründeki karlılığa etkisini incelemişlerdir. Dinamik panel regresyon modeli çerçevesinde test edilen 15 yıllık veriler sonucunda sektördeki daha yüksek pazar konsantrasyonunun karlılık üzerindeki etkisi olumlu bulunmuş iken, bankanın sahiplik yapısındaki özelleştirme, yabancı payının artması gibi değişmelerin ve bankaların daha fazla dış borç vermesi gibi durumların banka karlılıkları üzerinde belirgin bir etkisi söz konusu değildir. Knezevic ve Dobromirov (2016), Sırbistan bankacılık sektöründe karlılığın belirleyicilerini incelemiştir. 2004-2011 arası dönemde tüm bankacılık sektörü ile özel ve yabancı bankalar ayrı ayrı test edilmiştir. Diğer çalışmalarda olduğu üzere kullanılan yöntem panel veri analizi olmuştur. Çalışmanın sonucunda, 2008 küresel ekonomik krizinin Sırbistan’da bankaların karlılıkları üzerinde etkisi negatif olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç diğer çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik taşımaktadır. Nitekim kriz dönemlerinin bankacılık sektörü karlılığına yansımaları diğer çalışmalarda olduğu üzere olumsuz olmuştur (Bkz. Chronopoulos et. al. 2015). Yine bankacılık sektöründen ve bankadan kaynaklı faktörler bankaların karlılığı üzerinde etki göstermekteyken, makroekonomik faktörlerin banka karlılığı üzerinde bir etkisi söz konusu değildir. Bucevska ve Misheva (2017), Slovenya, Hırvatistan, Sırbistan, Bosna Hersek, Karadağ ve Makedonya’da faaliyet gösteren 127 banka üzerinde banka karlılığını etkileyen unsurları incelemişlerdir. Panel veri analiziyle elde edilen sonuçlara göre sektör yoğunlaşmasının karlılığın açıklanmasında önemsiz olduğu, bununla beraber verimlilik unsuru ile karlılık arasındaki ilişki anlamlı ve pozitif olarak ortaya çıkmıştır.

Konuyla ilgili ulusal literatür ele alındığında da yine öncelikle dikkate değer konu banka karlılığını araştıran çalışmaların çoğunda panel veri analizinin kullanıldığına yöneliktir. Bu doğrultuda Akbaş (2012), 2005-2010 dönemi arasındaki verilerle 26 bankanın karlılığını etkileyen faktörleri panel veri analizi ile test etmiştir. Çalışmanın sonucunda kredi kayıpları karşılıklarının brüt kredilere oranının, toplam giderlerin toplam gelirlere oranının aktif karlılığı ile arasında istatistiksel olarak anlamlı ve ters yönlü bir ilişki söz konusudur. Samırkaş (2014), Ocak 2003-Haziran 2012 döneminde mevduat bankalarının bankaya özgü içsel faktörler ve banka dışı kaynaklı makroekonomik faktörler eşliğinde çoklu doğrusal regresyon analizi ile sınımıştır. Çalışmanın sonucunda; “bankaların Aktif Karlılığının ve Özkaynak Karlılığının; Faiz Dışı Gelirlerinin Aktif toplamına oranından ve Özkaynak/Toplam Aktif oranından pozitif” etkilendiğine ve yine, mevduatların faizindeki artışların bankaların aktif karlılığı üstünde negatif yönlü bir etki ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır. Güneş (2015), 2002-2012 dönemi içerisinde 22 bankanın karlılığının belirleyicileri üzerinde bir araştırma gerçekleştirmiştir. Panel veri yönteminin kullanıldığı analizler sonucunda banka sermayesinin, hem aktif kârlılığı hem de özkaynak kârlılığı için en önemli değişken olduğu tespit edilmiştir. Yine çalışmada büyüme, takipteki kredilerin düşük tutulması ve enflasyon beklentilerinin bankaların kârlılıkları üzerinde pozitif etki yaptığını ulaşılmıştır. Sarıtaş, Uyar ve Gökçe (2016), 2002-2013 yılları arası verilerle 11 bankanın karlılığını sistem dinamik panel veri analizi ile test etmişlerdir. Aktif karlılığı ve özkaynak karlılığının bağımlı değişken olarak belirlendiği analizler sonucunda aktif karlılığının geçmiş dönem aktif karlılığından negatif olarak etkilendiği, yine geçmiş dönem özkaynak karlılığının artmasının mevcut yıldaki özkaynak karlılığı üzerinde negatif bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Reis, Kılıç ve Buğan (2016), 14 bankanın 2009-2013 dönemini kapsayan verileri eşliğinde panel veri analiziyle banka karlılığını belirleyen faktörleri test edilmiştir. Analiz sonucunda kaldıraç oranı, kredi/mevduat oranı, piyasa kapitalizasyonu ve GSYİH ile banka karlılıkları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Karakuş ve Küçük (2016), 2010-2014 arası dönem verileriyle 4 katılım bankasının çeyreklik dönem verileriyle katılım bankalarının karlılığını panel veri analizi ile test etmişlerdir. Çalışmanın sonucunda farklı içsel ve dışsal faktörlerin aktif karlılığı ve özkaynak karlılıkları üzerinde farklı etkilerinin olduğuna ulaşılmıştır: “Sanayi üretim endeksi, bankacılık sektörü kredi hacmi, bankalarca açılan kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranı, işsizlik oranı ve toplam toplanan fonların aktif karlılığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Reel kesim güven endeksi, işsizlik oranı ve alınan kredilerin aktif toplama oranının özkaynak karlılığına negatif etki” yapmaktadır. Çatıkkaş, Yatbaz ve Duramaz (2018), çalışmalarında Basel sermaye yeterliliği oranındaki değişimin katılım ve konvansiyonel bankaların karlılıklarına olan etkisini incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda sermaye yeterliliği oranının azalması karşısında kredi rakamları artarken, her iki banka grubunun özkaynak karlılıkları artmamış ve karlılık rakamları üzerinde herhangi bir kaldıraç etkisi gözlenmemiştir.

Aşağıdaki tabloda ulusal ve uluslararası literatürde banka karlılığına yönelik gerçekleştirilen araştırmalar ve kullanılan veriler sunulmuştur.

Tablo 1. Banka Karlılığı'na Yönelik Gerçekleştirilen Araştırmalar ve Kullanılan Veriler

Araştırmalar Uluslararası/Ulusal	Verilerin Dönemi	Araştırma Örneklemi	Araştırılan banka sayısı	Yöntem
Sufian (2009)	2000-2007	in	16 banka	Panel veri analizi
Singh (2010)	2003-2008	Hindistan	35 banka	Oran Analizi
Sufian (2012)	1997-2008	Bangladeş, Sri Lanka, Pakistan	77 banka	Panel veri analizi
Chronopoulos et. al. (2015)	1984-2010	ABD	Banka sayısı belirtilmemiştir	Panel veri analizi
Rumler ve Waschiczek (2016)	1995-2009	Avusturya	Sektörün tamamı	Panel veri analizi
Knezevic ve Dobromirov (2016)	2004-2011	Sırbistan	29 banka	Panel veri analizi
Bucevska ve Misheva (2017)	2005-2009	Slovenya, Hırvatistan, Sırbistan, Karadağ, Bosna Hersek, Makedonya,	127 banka	Panel veri analizi
Ata (2009a)	2002-2007	Türkiye	28 banka	Lojistik regresyon
Akbaş (2012)	2005-2010	Türkiye	26 banka	Panel veri analizi
Samırkaş (2014)	2003-2012	Türkiye	Tüm mevduat bankaları	çoklu regresyon yöntemi
Güneş (2015)	2002-2012	Türkiye	Tüm mevduat bankaları	Panel veri analizi
Sarıtaş, Uyar ve Gökçe (2016)	2002-2013	Türkiye	11 banka	Panel veri analizi
Reis, Kılıç ve Buğan (2016)	2009-2013	Türkiye	14 banka	Panel veri analizi
Karakuş ve Küçük (2016)	2010-2014	Türkiye	4 banka	Panel veri analizi
Özgür vd. (2018)	2010-2016	Türkiye	Tüm katılım bankaları ve mevduat bankaları	Oran analizi
Altınay ve Bilgi (2018)	1990-2015	Türkiye	12 banka	Oran-Kümeleme analizi

4. VERİ SETİ ve YÖNTEM

Bu alışmada, Türkiye'deki bankacılık sektörüne ilişkin olarak karlılığın belirleyicileri panel veri analizi yöntemi ile incelenecektir. Bu doğrultuda 2006-2016 yılları arasını kapsayan 10 milli ve 12 yabancısı olmak üzere toplam 22 bankaya ait olan ve ayrıntıları Tablo 2'de görölmekte olan değişkenler kullanılmıştır.

Tablo 2. Kullanılan Değişkenler

Değişken	Tanımı	Beklenen İşaret Yönü
Panel A: Karlılık Değişkeni		
AK	Ortalama Aktif Karlılığı	
ÖK	Ortalama Özkaynak Karlılığı	
Panel B: Bankaya Özgü Değişkenler		
SYO	Sermaye Yeterlilik Oranı	+
TMTA	Toplam Mevduat / Toplam Aktif	+,-
ÖTA	Özkaynaklar / Toplam Aktifler	+
TKTK	Takipteki Krediler / Toplam Krediler ve Alacaklar	-
TKTA	Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler	+,-
ÖZTA	Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler	+
FDTA	Faiz Dışı Gelirler / Toplam Aktifler	+
Panel C: Makroekonomik Değişkenler		
BUY	Büyüme Oranı	+
ENF	Enflasyon	+,-

Çalışmada karlılık değişkeni, ortalama aktif karlılık ve ortalama özkaynak karlılığı olmak üzere iki ayrı veri ile temsil edilirken, bağımsız değişkenler de bankaya özgü değişkenler ve makroekonomik değişkenler olmak üzere kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Çalışmada kullanılan tüm değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 3'de yer almaktadır. Değişkenlerin seçilmesinde, karlılığın ölçümünde performans göstergesi olarak kullanılan farklı değişkenler göz önünde bulundurularak, gerek ulusal gerekse uluslararası literatür kapsamındaki değişkenler çerçevesinde seçimde bulunulmuştur. Yine bankaların faaliyet gösterdikleri piyasalardaki değişkenler bazında bakıldığında kullanılan dış değişkenler, finansal sistemin ve makroekonomik çevrenin temel göstergelerini temsil eden değişkenler olarak kabul edilen verileri temsil etmektedir (Ata, 2009, 142).

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler

	Tüm Bankalar			Milli Bankalar			Yabancı Bankalar		
	Gözlem	Ortalama	Std S.	Gözlem	Ortalama	Std S.	Gözlem	Ortalama	Std S.
Panel A: Bağımlı Değişkenler									
AK	232	1.58	1.75	110	1.59	0.71	132	1.56	2.16
ÖK	232	10.66	12.60	110	14.19	6.69	132	8.30	15.30
Panel B: Bağımsız Değişkenler									
SYO	232	23.04	16.79	110	14.19	6.69	132	27.22	20.64
TMTA	232	56.08	18.53	110	64.40	7.18	132	49.39	21.37
ÖTA	232	15.79	11.66	110	11.67	2.38	132	18.64	14.35
TKTK	232	5.97	12.00	110	3.50	1.91	132	7.79	15.60
TKTA	232	51.16	18.11	110	56.35	12.86	132	47.56	20.09
ÖZTA	232	3.81	3.17	110	3.36	0.90	132	4.32	3.41
FDTA	232	1.95	3.94	110	1.70	0.82	132	1.86	3.65
Panel C: Kontrol Değişkenleri									
BUY	232	5.07	4.07	110	5.05	4.08	132	5.05	4.08
ENF	232	8.22	1.41	110	8.23	1.41	132	8.23	1.41

Bu çalışmanın analiz kısmında bankacılık sektörünün karlılığının belirleyicilerini tespit edebilmek için, iki ayrı bağımlı değişken üzerinden iki ayrı model oluşturulmuş ve her model hem tüm bankalar hem milli ve yabancı bankalar olmak üzere ayrı ayrı analiz edilmiştir. Bu modeller aşağıda yer alan eşitlik (1.1) ve (1.2)'de ifade edilmektedir.

$$AK_{it} = \beta_0 + \sum_{k=1}^k \beta_k X_{it}^{bağımsız} + \sum_{l=1}^l \beta_l X_{it}^{kontrol} + \varepsilon_{it} \quad (1.1)$$

$$OK_{it} = \beta_0 + \sum_{k=1}^k \beta_k X_{it}^{bağımsız} + \sum_{l=1}^l \beta_l X_{it}^{kontrol} + \varepsilon_{it} \quad (1.2)$$

Yukarıdaki eşitliklerde AK_{it} ve OK_{it} sırasıyla, $i=1,2,3,\dots,N$ ve $t=1,2,3,\dots,t$ olmak üzere i . Bankanın t . yılındaki ortalama aktif karlılığını ve ortalama özkaynak karlılığını göstermektedir. β_0 sabit terimi, $X_{it}^{bağımsız}$ bankaya özgü bağımsız değişkenleri, $X_{it}^{kontrol}$ makroekonomik değişkenleri ve son olarak ε_{it} ise hata terimini ifade etmektedir.

5. BULGULAR

Çalışmanın analiz kısmında öncelikle değişkenler arasındaki çoklu doğrusallık problemine ilişkin kanıt arayabilmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Çünkü değişkenler arasındaki yüksek korelasyon katsayı tahminlerine ilişkin standart hataların artmasına neden olarak tahmincilerin etkin olmamasına neden olabilmektedir. Tüm bankaların verilerinin kullanıldığı ve Tablo 4'te yer alan sonuçlara göre değişkenler arasında son derece zayıf ilişki göze çarpmaktadır. Bu sebepten çoklu doğrusallık problemi analizde sorun teşkil etmemektedir. Ayrıca tüm analizler milli ve yabancı bankalar için de ayrı ayrı olarak yapılmış ve sonuçları Eklerde verilmiştir.

Tablo 4. Korelasyon Tablosu (Tüm Bankalar)

	AK	OK	BUY	ENF	FDTA	OZTA	OTA	SYO	TKTA	TKTK	TMTA
AK	1.00										
OK	0.72	1.00									
BUY	-0.10	0.01	1.00								
ENF	-0.08	-0.01	0.26	1.00							
FDTA	0.30	0.20	-0.07	0.05	1.00						
OZTA	0.12	-0.02	-0.11	-0.11	-0.66	1.00					
OTA	0.39	-0.09	-0.06	-0.08	0.16	0.24	1.00				
SYO	0.39	-0.04	-0.06	0.00	0.16	0.11	0.86	1.00			
TKTA	-0.07	0.22	0.04	-0.06	-0.09	-0.08	-0.49	-0.64	1.00		
TKTK	0.09	-0.12	-0.03	-0.01	-0.02	0.09	0.49	0.59	-0.39	1.00	
TMTA	-0.03	0.35	-0.01	0.01	0.13	-0.27	-0.53	-0.55	0.37	-0.24	1.00

Korelasyon analizinin ardından sahte regresyon sorununun oluşmaması ve değişkenler arasındaki anlamlı ilişkilerin tespiti için gerekli koşul olan durağanlık incelemesine geçilmiş ve bunun için serilere Levin, Lin ve Chu (2002) LLC, Im, Pesaran ve Shin (2003) IPS, ADF Fisher (Maddala ve Wu, 1999) ve PP-Fisher (Choi, 2001) ve Breitung (2000) birim kök testleri uygulanmıştır. Ayrıca

bu sayede modelin analizinde kullanılacak olan yöntemle de karar verilmiştir. Tablo 5'te görülmekte olan sonuçlara göre tüm değişkenlerin durağan olduğu başka bir ifade ile birim kök içermedikleri tespit edilmiş ve banka karlılığının belirleyicileri panel regresyon yöntemi aracılığıyla incelenmiştir.

Tablo 5. Panel Birim Kök Testi Sonuçları (Tüm Bankalar)

	Levin, Lin ve Chu		Im, Pesaran ve Shin		ADF – Fisher		PP – Fisher		Breitung
	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit ve Trend
AK	-4.19*** (0.00)	-9.62*** (0.00)	-2.98*** (0.00)	-3.98*** (0.00)	78.39*** (0.00)	95.83*** (0.00)	92.47*** (0.00)	146.79*** (0.00)	-2.47*** (0.00)
OK	-5.78*** (0.00)	-3.38*** (0.00)	-3.00*** (0.00)	-0.63 (0.26)	80.22*** (0.00)	52.68 (0.17)	97.49*** (0.00)	99.19*** (0.00)	-1.74** (0.04)
BUY	-9.66*** (0.00)	-8.44*** (0.00)	-4.35*** (0.00)	-1.27 (0.10)	83.27*** (0.00)	47.83 (0.31)	79.37*** (0.00)	54.87 (0.12)	-7.73*** (0.00)
ENF	-17.42*** (0.00)	-15.15*** (0.00)	-11.39*** (0.00)	-6.84*** (0.00)	184.57*** (0.00)	115.55*** (0.00)	337.28*** (0.00)	235.30*** (0.00)	-10.17*** (0.00)
FDTA	-9.14*** (0.00)	-17.07*** (0.00)	-7.22*** (0.00)	-6.54*** (0.00)	131.83*** (0.00)	138.54*** (0.00)	141.09*** (0.00)	169.41*** (0.00)	-1.44* (0.07)
OZTA	-4.22*** (0.00)	-11.53*** (0.00)	-1.55* (0.05)	-4.81*** (0.00)	61.77** (0.03)	116.97*** (0.00)	70.43*** (0.00)	194.44*** (0.00)	-3.37*** (0.00)
OTA	-5.98*** (0.00)	-10.71 (0.00)	-3.21*** (0.00)	-4.16*** (0.00)	83.96*** (0.00)	95.57*** (0.00)	120.57*** (0.00)	138.67*** (0.009)	-2.95*** (0.009)
SYO	-11.06*** (0.00)	-14.99*** (0.00)	-4.21*** (0.00)	-5.68*** (0.00)	95.86*** (0.00)	115.75*** (0.00)	121.54*** (0.00)	143.02*** (0.00)	-2.23** (0.01)
TKTA	-5.39*** (0.00)	-10.84*** (0.00)	-2.08** (0.01)	-2.59*** (0.00)	69.70*** (0.00)	78.30*** (0.00)	102.70*** (0.00)	131.00*** (0.00)	-1.13 (0.12)
TKTK	-13.26*** (0.00)	-12.23*** (0.00)	-6.96*** (0.00)	-3.27*** (0.00)	123.42*** (0.00)	82.74*** (0.009)	129.48*** (0.00)	90.18*** (0.00)	-1.22 (0.11)
TMTA	-3.46*** (0.00)	-8.21*** (0.009)	-0.43 (0.33)	-2.40*** (0.00)	53.28 (0.15)	72.37*** (0.00)	59.69* (0.05)	97.09*** (0.00)	-2.51*** (0.00)

Parantez içindeki değerler olasılık değerleridir. ***, ** ve * sırasıyla, %1, %5 ve %10 düzeyinde anlamlılığı ifade etmektedir.

Bankaların karlılığını etkileyen değişkenlerin belirlenebilmesi için kurulacak olan panel regresyon modelinin seçilebilmesi için öncelikle modellere Hausman (1978) spesifikasyon testi uygulanmıştır. Tablo 5'de sonuçları görülmekte olan teste göre tüm modeller için en uygun tahmincinin rasal etki modeli olduğuna karar verilmiştir. Tüm bankaların verileri kullanılarak kurulan modellerin sonuçları incelendiğinde, istatistiksel olarak ve beklenen işaret yönü olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülen ve bankaların ortalama aktif karlılığını belirleyen faktörlerin, faiz dışı gelirlerin toplam aktiflere oranı, özel karşılıklar sonrası net faiz gelirlerinin toplam aktiflere oranı, sermaye yeterlilik oranı, takipteki kredilerin toplam krediler ve alacaklara oranı, toplam krediler ve alacakların toplam aktiflere oranı olduğu görülmektedir. Toplam mevduatın toplam aktiflere oranı ve büyüme oranı makroekonomik değişkeninin ise yalnızca ortalama özkaynak karlılığı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Milli bankaların ortalama aktif karlılığının belirleyicileri incelendiğinde,

tüm bankalardan farklı olarak, toplam mevduatın toplam aktiflere oranının ve enflasyonun da anlamlı bir etkiye sahip olduğu görölmektedir. Benzer şekilde, enflasyonun milli bankaların ortalama özkaynak karlılığını anlamlı bir şekilde etkilediği görölmektedir. Yabancı bankaların ortalama aktif karlılığının ve ortalama özkaynak karlılığının belirleyicilerinin tüm bankalardan farkının yalnızca etkisi anlamsız olan takipteki kredilerin toplam krediler ve alacaklara oranı olduğu görölmektedir.

Tablo 6'da görölen sonuçları değişken bazında ve milli ve yabancı banka açısından özetleyecek olursak, özkaynakların toplam aktiflere oranı yalnızca milli bankaların ortalama aktif karlılığı üzerinde anlamsız bir etkiye sahipken yabancı bankalar üzerindeki etkisi ise anlamlıdır. Yani özkaynakların toplam aktiflere oranı arttıkça yabancı bankaların ortalama aktif karlılığı azalmaktadır. Bu durum ele alınan dönemde yabancı bankaların özkaynaklarından toplam aktiflere yönlendirdiği kaynaklarını verimli değerlendiremediği şeklinde yorumlanabilir. Yine bu durum yabancı sermayeli bankaların şube sayılarının diğer sermaye gruplarına göre daha az olması ile açıklanabilir. Nitekim bu durum neticesinde yabancı sermayeli bankalar kaldıraç etkisinden yararlanamamakta ve kaynak maliyetlerini indirgeyemediklerinden karlılıkları da bu durumdan olumsuz olarak etkilenmektedir. Benzer şekilde toplam kredi ve alacakların toplam aktiflere oranı arttıkça yabancı bankaların ortalama aktif karlılığı artarken bu durum milli bankaları etkilememektedir. Milli bankalarda bu süreci ortaya çıkması sermaye yeterliliği düzenlemeleri ile ilişkilendirilebilir. Nitekim sermaye yeterlilik oranları arttıkça bankaların kaldıraç kullanımı azalacak ve karlılıkları olumsuz olarak etkilenecektir. Yine bu noktada yabancı bankaların kredilerden elde ettiği karın daha fazla olduğu görölmektedir. Çeşitlendirme hipotezi çerçevesinden yaklaşıması durumunda, bankalardaki çeşitlendirme kredi kalitesinde bir artış getirecek, böylelikle takipteki kredi oranı ve kredi riskini azaltacaktır (Louizis vd., 2012, 1012-1027, Abdioğlu ve AYTEKİN, 2016,549). Analiz sonuçlarına göre dikkat çeken başka bir nokta ise takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranının her iki karlılık değişkeni için milli bankaları anlamlı bir şekilde etkilerken, yabancı bankalar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmayışdır. Takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranı arttıkça milli bankaların karlılığı azalırken bu durum yabancı bankaları anlamlı bir şekilde etkilememektedir. Ele alınan dönemde yabancı bankaların toplam kredi ve alacaklarının toplam aktifteki oranı milli bankalara göre daha yüksek seviyededir. Dolayısıyla bu oran içinde takipteki kredilerin oranının yabancı bankaların karlılığını etkilemeyecek düzeyde olduğu şeklinde bir yorumda bulunulabilir. Bunlara ek olarak, toplam mevduatın toplam aktiflere oranının artması milli bankaların ortalama aktif karlılığını artırırken yabancı bankalara anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Bu durum milli bankaların aktif-pasif dengesine ve karlılığa uygun bir faiz politikası yürüttüğu şeklinde yorumlanabilir. Nitekim topladığı mevduata ödediği faiz ile sattığı krediden aldığı faiz arasındaki fark karlılığını arttırmıştır. Büyüme oranının artması ise yalnızca yabancı bankaların ortalama özkaynak karlılığını beklenen doğrultuda ve anlamlı bir şekilde artırmakta milli bankalara anlamlı herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Son olarak, enflasyon oranının artması milli bankaların hem ortalama aktif karlılığını hem de ortalama özkaynak karlılığını azaltırken yabancı bankalar bu durumdan etkilenmemektedir.

Tablo 6. Panel Veri Analizi Sonuçları

	Bağımlı Değişken: AK			Bağımlı Değişken: ÖK		
	Tüm Bankalar	Milli	Yabancı	Tüm Bankalar	Milli	Yabancı
FDTA	0.32*** (0.00)	0.23*** (0.00)	0.34*** (0.00)	2.19*** (0.00)	1.70*** (0.00)	2.30*** (0.00)
ÖTA	-0.02** (0.04)	0.02 (0.36)	-0.2** (0.01)	-0.55*** (0.00)	-0.97*** (0.00)	-0.50*** (0.00)
ÖZTA	0.40*** (0.00)	0.33*** (0.00)	0.41*** (0.00)	3.06*** (0.00)	2.63*** (0.00)	3.06*** (0.00)
SYO	0.05*** (0.00)	0.02** (0.01)	0.06*** (0.00)	0.30*** (0.00)	0.186** (0.04)	0.32** (0.01)
TKTA	0.02*** (0.00)	-0.002 (0.63)	0.02** (0.01)	0.12** (0.02)	-0.08* (0.06)	0.22** (0.01)
TKTK	-0.01** (0.02)	-0.06*** (0.00)	-0.01 (0.12)	-0.09* (0.08)	-0.73*** (0.00)	-0.06 (0.39)
TMTA	0.007 (0.19)	0.013** (0.03)	0.005 (0.49)	0.13*** (0.00)	0.21*** (0.00)	0.10* (0.09)
BUY	0.01 (0.47)	-0.008 (0.28)	0.03 (0.29)	0.32*** (0.00)	-0.06 (0.36)	0.67*** (0.00)
ENF	-0.05 (0.24)	-0.05*** (0.00)	-0.04 (0.57)	-0.18 (0.60)	-0.51*** (0.00)	-0.13 (0.82)
SABİT	-2.48*** (0.00)	-0.54 (0.39)	-3.27*** (0.00)	-16.58*** (0.00)	8.53 (0.14)	-26.38*** (0.00)
Gözlem Sayısı	242	110	132	242	110	132
Banka Sayısı	22	10	12	22	10	12
Hausman Testi (olasılık)	0.00 (1.00)	0.00 (1.00)	0.00 (1.00)	0.00 (1.00)	0.00 (1.00)	0.00 (1.00)
F ist. (olasılık)	17.30 (0.00)	20.47 (0.00)	9.26 (0.00)	11.96 (0.00)	20.53 (0.00)	7.00 (0.00)
LBF (olasılık)	0.00	0.33	0.00	0.00	0.04	0.00
Durbin-Watson	1.01	1.48	1.01	1.33	1.40	1.45
Baltagi-Wu LBI	1.59	1.63	1.61	1.45	1.57	1.56

Parantez içindeki değerler olasılık değerleridir. ***, ** ve * sırasıyla, %1, %5 ve %10 düzeyinde anlamlılığı ifade etmektedir. LBF: Levene, Brown ve Forsythe değişen varyans testi. Durbin-watson ve Baltagi-Wu LBI otokorelasyon testidir.

SONUÇ

Coğrafi, siyasi, demografik, dini vb. yapıdaki farklı süreçlerin makroekonomik göstergeleri kolaylıkla etkilediği günümüz dünyasında, bu gelişmelerin önemli yansımaları bankacılık sektörü üzerinde de gerçekleşmektedir. Bu sebepten ekonomik veya sosyal yapıda meydana gelen bir sorun, bankacılık sektörü üzerindeki etkisini hızla gösterebilirken, aynı şekilde bankacılık sektöründe ortaya çıkan olumsuz bir durum da ülke ekonomisini hızla etkileyebilmektedir. Türkiye'nin finansal kesimi içerisindeki en büyük paya sahip olan bankacılık sektöründe yaşanan oynaklıklar zaman zaman

oldukça dikkat çekici olmaktadır. Bu sebepten çoğu durumda finansal istikrarın ya da istikrarsızlığın ana unsuru da bankacılık sektörü olabilmektedir. Bu çerçeveden değerlendirildiğinde sektördeki dalgalanmalardan hızla etkilenebilen bankaların karlılık verileri, milli ya da yabancı bankaların sektördeki devamlılığını etkileyen en önemli gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim karlılığını devam ettiremeyen bankalar ya buldukları ülkeden/sektörden çıkmakta ya da faaliyetlerini sona erdirmektedir.

Bu hususlardan hareketle çalışmada Türk bankacılık sektöründe bankalara özgü değişkenler ve makroekonomik değişkenler eşliğinde Türk bankacılık sektörünün karlılığının analizi amacıyla çalışma gerçekleştirilmiş olup, Türkiyede faaliyet gösteren 10'u milli, 12'si yabancı olmak üzere toplam 22 adet bankanın karlılığını etkileyen belirleyiciler incelenmiştir. Bunun için 2006 ile 2016 yılları arasında ortalama aktif karlılık ve ortalama zkaynak karlılığı değişkenlerini etkileyen bankalara özgü değişkenler olan sermaye yeterlilik oranı, toplam mevduatın toplam aktiflere oranı, özkaynakların toplam aktiflere oranı, takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranı, toplam kredi ve alacakların toplam aktiflere oranı, özel karşılıklar sonrası net faiz gelirinin toplam aktiflere oranı ve faiz dışı gelirlerin toplam aktiflere oranı arasındaki ilişkinin yönü ve anlamlılığı panel veri analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Analiz bulgularına göre bankaların karlılığını etkileyen faktörler milli ve yabancı bankalara göre değişkenlik göstermektedir. Sonuçlar incelendiğinde, yabancı bankaların özkaynaklarının toplam aktiflerine oranındaki artışlar ortalama aktif karlılığını azaltırken, toplam kredi ve alacaklarının toplam aktiflerine oranındaki artışlar ise ortalama aktif karlılığını artırmakta olduğu göze çarpmaktadır. Ancak beklentilerle aynı yönlü olan bu etki milli bankalar için geçerli olmamaktadır. Öte yandan milli bankaların takipteki kredilerinin toplam kredi ve alacaklara oranındaki artışlar beklentilerle uygun olarak ortalama aktif karlılığı azaltırken, toplam mevduatın toplam aktiflere oranındaki artışlar ise ortalama aktif karlılığı artırmaktadır. Fakat benzer etkileşime yabancı bankalar kısmında ulaşılamamış aksine anlamsız sonuçlarla karşılaşılmıştır. Milli ve yabancı bankaların ortalama zkaynak karlılığının belirleyicileri incelendiğinde ise takipteki kredilerin toplam kredi ve alacaklara oranındaki farklılık göze çarpmaktadır. Milli bankalar açısından beklentilerle uyumlu olarak, karlılığı negatif yönde etkileyen bu değişkendeki artışlar, yabancı bankalar üzerinde anlamlı bir etki oluşturamamaktadır. Analizde kontrol değişkeni olarak görev yapan büyüme ve enflasyon oranı değişkenlerinden büyüme oranı yalnızca yabancı bankaların ortalama zkaynak karlılığı üzerinde pozitif yönde bir etkiye sahiptir. Son olarak, enflasyon oranındaki artışların milli bankaların karlılığını azaltırken, yabancı bankaların karlılığı üzerinde herhangi bir anlamlı etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- ABDİOĞLU, Nida ve AYTEKİN, Sinan (2016). Takipteki Kredi Oranını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Mevduat Bankaları zerinde Bir Dinamik Panel Veri Uygulaması. İşletme Araştırmaları Dergisi, 8(1), 538-555.
- AKBAş, Halil Emre (2012). Determinants of Bank Profitability: An Investigation on Turkish Banking Sector. Marmara Üniv. neri Dergisi, 10 (37), 103-110.

- ATA, H. Ali (2009a). Banka yabancılaşmasının Türkiye'deki Yerli ve Yabancı Bankalar Açısından Karşılaştırılması. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23(4), 109-124.
- ATA, H. Ali (2009b). Kriz Sonrası Türkiye'de Mevduat Bankaları Karlılığına Etki Eden Faktörler, Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 10 (2), 137-151.
- ALTINAY, Ayşenur ve BİLGİÇ, Süleyman (2018). Türk Bankacılık Sektöründe Kırılgnalık, Finansal Krizlerin Kamu Ve Özel Sermayeli Bankalara Etkisinin Sermaye Yeterliliği Ve Aktif Kalitesi Rasyosu İle Tespiti Ve Karşılaştırılması (1990-2015 Dönemi). Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA), 3 (2), 544-563.
- BANKACILIK DÜZENLEME ve DENETLEME KURUMU (2016). BDDK Yıllık Faaliyet Raporu 2016, İstanbul.
- BREITUNG, Jörg (2000). The Local Power of Some Unit Root Tests for Panel Data, in: B.Baltagi (Ed.) NonStationary Panels, Panel Cointegration, and Dynamic Panels, Advances in Econometrics, 15, 161-178, JAI Press, Amsterdam.
- BUCEVSKA, Vesna ve MISHEVA, Branka Hadzi (2017). The Determinants of Profitability in the Banking Industry: Empirical Research on Selected Balkan Countries. Eastern European Economics, 55 (2), 146-167.
- CHOI, In (2001). Unit Root Tests for Panel Data. Journal of International Money and Finance, 20, 249-272.
- CHRONOPOULOS, Dimitris, LIU, Hong, MCMILLAN, Fiona Jayne & WILSON, John Ogilvie Stephen (2015). The Dynamics of US Bank Profitability. The European Journal of Finance, 21 (5), 426-443.
- ÇATIKKAŞ, Özgür, YATBAZ, Ayhan ve DURAMAZ, Selim (2018). Basel Sermaye Yeterliği Oranındaki Değişimin Türk Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Katılım Bankaları ve Geleneksel Bankaların Karşılaştırmalı Oran Analizi, İşletme Araştırmaları Dergisi, 10 (1), 839-855.
- ERSOY, Mehmet, ÇATIKKAŞ, Özgür ve SOYTÜRK, Ahmet (2017). Katılım Bankalarında Blokeli Toplu Konut Finansmanları. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, 12 (48), 1-16.
- GÜNEŞ, Nizamülmülk (2015). Banka Kârlılığının Belirleyicileri: 2002-2012 Dönemi Türk Mevduat Bankaları Üzerine Bir İnceleme. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20 (3), 265-282.
- HAUSMAN, Jerry Allen (1978). "Spesification Tests in Econometrics", Econometrica, 46, 1251-1271.
- IM Kyung So, PESARAN MOHAMMAD Hasham, SHIN Yongcheol (2003). "Testing For Unit Roots in Heterogeneous Panels". J. Econ., 115:53-74.
- KARAKUŞ, Rıfat ve KÜÇÜK, Yılmaz Şeyma (2016). Katılım Bankalarında Karlılığın Belirleyicileri: Türkiye Örneği İçin Bir Panel Veri Analizi. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9 (2), 119-132.
- KNEZEVIC, Ana ve DOBROVIROV, Dusan (2016). The Determinants of Serbian Banking Industry Profitability, Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 29:1, 459-474.
- LEVIN, Andrew, LIN Chien Fu., CHU Chia Shang Jame (2002). "Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic And Finite Sample Properties". J Econ., 108, :1-24.
- LOUIZIS, Dimitris, VOULDIS, Angelos, METAXAS, Vasilios (2012). Macroeconomic and Bank-specific Determinants on Non-performing Loans in Greece: A Comparative Studyof Mortgage, Business and Consumer Loan Portfolios. Journal of Banking & Finance, 36, 1012-1027.
- MADDALA, Gangadharrao, WU, Shaowen (1999). A Comparative Study of Unit Root Tests with Panel Data A New Simple Test. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, Special Issue, 6, 631-652.
- REİS, Ş.Gül, KILIÇ, Yunus ve BUĞAN, Mehmet Fatih. (2016). Banka Karlılığını Etkileyen Faktörler: Türkiye Örneği. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim, 21-36.

- RUMLER, Fabio and WASCHICZEK, Walter (2016). Have Changes in the Financial Structure Affected Bank Profitability? Evidence for Austria. *The European Journal of Finance*, 22:10, 803-824.
- SAMIRKAŞ, Mustafa, EVCİ, Samet, ERGÜN, Bahadır (2014). Türk Bankacılık Sektöründe Karlılığın Belirleyicileri. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (8), 117-134.
- SARITAŞ, Hakan, UYAR, Sinem Güler Kangallı ve GÖKÇE, Altan (2016). Banka Karlılığı ile Finansal Oranlar ve Makroekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Sistem Dinamik Panel Veri Modeli ile Analizi: Türkiye Araştırması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(1), 87 – 108.
- SINGH, Dharmendra (2010). Bank Specific And Macroeconomic Determinants of Bank Profitability: The Indian Evidence. *14 (1)*, 53-64.
- SUFİAN, Fadzlan (2009). Determinants of Bank Profitability in a Developing Economy: Empirical Evidence from the China Banking Sector. *Journal of Asia-Pacific Business*, 10 (4), 281-307.
- SUFİAN Fadzlan (2012). Determinants of Bank Profitability in Developing Economies: Empirical Evidence from the South Asian Banking Sectors. *Contemporary South Asia*, 20:3, 375-399.
- TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ (2017). *Bankalarımız 2016*. 321, Mayıs, İstanbul.

EKLER**EK 1. Korelasyon Tablosu (Milli Bankalar)**

	AK	OK	BUY	ENF	FDTA	OZTA	OTA	SYO	TKTA	TKTK	TMTA
AK	1.00										
OK	0.88	1.00									
BUY	-0.19	-0.15	1.00								
ENF	-0.17	-0.05	0.26	1.00							
FDTA	0.27	0.16	-0.03	0.02	1.00						
OZTA	0.52	0.39	-0.27	-0.10	0.11	1.00					
OTA	-0.02	-0.43	-0.07	-0.23	0.02	0.17	1.00				
SYO	0.01	-0.04	-0.08	0.04	-0.12	0.04	0.43	1.00			
TKTA	-0.13	-0.20	0.15	-0.10	0.02	-0.03	-0.15	-0.80	1.00		
TKTK	0.01	-0.01	-0.24	-0.01	0.54	0.08	-0.04	-0.07	-0.04	1.00	
TMTA	0.38	0.58	-0.09	-0.01	0.06	0.40	-0.39	-0.09	-0.11	0.24	1.00

EK 2. Korelasyon Tablosu (Yabancı Bankalar)

	AK	OK	BUY	ENF	FDTA	OZTA	OTA	SYO	TKTA	TKTK	TMTA
AK	1.00										
OK	0.73	1.00									
BUY	-0.09	0.07	1.00								
ENF	-0.07	0.00	0.26	1.00							
FDTA	0.31	0.22	-0.10	0.06	1.00						
OZTA	0.10	-0.01	-0.09	-0.13	-0.71	1.00					
OTA	0.43	0.01	-0.07	-0.08	0.16	0.20	1.00				
SYO	0.45	0.04	-0.07	-0.01	0.17	0.07	0.86	1.00			
TKTA	-0.07	0.26	-0.01	-0.04	-0.11	-0.04	-0.51	-0.62	1.00		
TKTK	0.10	-0.08	-0.02	-0.01	-0.04	0.06	0.48	0.59	-0.42	1.00	
TMTA	-0.08	0.25	0.01	0.02	0.16	-0.26	-0.47	-0.53	0.39	-0.20	1.00

EK 3. Panel Birim Kök Testi Sonuçları (Milli Bankalar)

	Levin, Lin ve Chu		Im, Pesaran ve Shin		ADF - Fisher		PP - Fisher		Breitung
	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit ve Trend
AK	-4.31*** (0.00)	-7.28*** (0.00)	-1.43* (0.07)	-3.66*** (0.00)	27.86 (0.11)	44.95*** (0.00)	32.29** (0.04)	72.96*** (0.00)	-3.29*** (0.00)
OK	-2.87*** (0.00)	-3.49*** (0.00)	-0.76 (0.22)	-0.39 80.34	25.45 (0.18)	24.48 (0.22)	31.46** (0.04)	45.44*** (0.00)	-0.52 (0.29)
BUY	-6.51*** (0.00)	-5.69*** (0.00)	-2.93*** (0.00)	-0.86 (0.19)	37.85*** (0.00)	21.74 (0.35)	36.07** (0.01)	21.74 (0.35)	-5.19*** (0.00)

ENF	-11.75*** (0.00)	-10.21*** (0.00)	-7.68*** (0.00)	-4.61*** (0.00)	83.89*** (0.00)	52.52*** (0.00)	153.30*** (0.00)	106.95*** (0.00)	-6.83*** (0.00)
FDTA	-4.96*** (0.00)	-14.17*** (0.00)	-3.33*** (0.00)	-5.59*** (0.00)	47.51*** (0.00)	64.03*** (0.00)	66.57*** (0.00)	92.47*** (0.00)	-1.54* (0.06)
OZTA	-3.02*** (0.00)	-9.15*** (0.00)	-0.93 (0.17)	-4.33*** (0.00)	25.12 (0.19)	66.89*** (0.00)	31.83** (0.04)	131.91*** (0.00)	-2.75*** (0.00)
OTA	-4.23*** (0.00)	-8.44*** (0.00)	-2.51*** (0.00)	-4.10*** (0.00)	42.37*** (0.00)	52.23*** (0.00)	64.88*** (0.00)	78.21*** (0.00)	-1.66** (0.04)
SYO	-12.12*** (0.00)	-12.74*** (0.00)	-5.51*** (0.00)	-5.51*** (0.00)	64.93*** (0.00)	64.24*** (0.00)	86.13*** (0.00)	91.19*** (0.00)	-1.23* (0.10)
TKTA	-4.19*** (0.00)	-6.75*** (0.00)	-0.31 (0.37)	-2.25** (0.01)	26.02 (0.16)	39.12*** (0.00)	42.53*** (0.00)	74.94*** (0.00)	-1.11 (0.13)
TKTK	-7.66*** (0.00)	-4.82*** (0.00)	-4.45*** (0.00)	-0.87 (0.19)	54.14*** (0.00)	25.84 (0.17)	68.38*** (0.00)	36.57** (0.01)	-0.96 (0.16)
TMTA	-1.12 (0.13)	-5.71*** (0.00)	0.83 (0.79)	-1.96** (0.02)	19.50 (0.48)	36.33** (0.01)	20.47 (0.42)	50.87*** (0.00)	-1.99** (0.02)

Parantez içindeki değerler olasılık değerleridir. *, ** ve *** sırasıyla, %10, %5 ve %1 düzeyinde anlamlılığı ifade etmektedir.

EK 4. Panel Birim Kök Testi Sonuçları (Yabancı Bankalar)

	Levin, Lin ve Chu		Im, Pesaran ve Shin		ADF – Fisher		PP – Fisher		Breitung
	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit ve Trend
AK	-2.40*** (0.00)	-5.97*** (0.00)	-2.71*** (0.00)	-2.33*** (0.00)	50.53*** (0.00)	50.87*** (0.00)	60.17*** (0.00)	73.82*** (0.00)	-0.67 (0.24)
OK	-4.92*** (0.00)	-1.35* (0.089)	-3.38*** (0.00)	-0.49 (0.31)	54.77*** (0.00)	28.19 (0.25)	66.03*** (0.00)	53.75*** (0.00)	-1.92** (0.02)
BUY	-7.13*** (0.00)	-6.23*** (0.00)	-3.21*** (0.00)	-0.94 (0.17)	45.42*** (0.00)	26.09 (0.34)	43.29*** (0.00)	29.93 (0.18)	-5.70*** (0.00)
ENF	-12.87*** (0.00)	-11.19*** (0.00)	-8.41*** (0.00)	-5.05*** (0.00)	100.67*** (0.00)	63.02*** (0.00)	183.97*** (0.00)	128.34*** (0.00)	-7.49*** (0.00)
FDTA	-7.97*** (0.00)	-10.32*** (0.00)	-6.70*** (0.00)	-3.95*** (0.00)	84.31*** (0.00)	74.50*** (0.00)	75.51*** (0.00)	76.94*** (0.00)	-0.54 (0.29)
OZTA	-2.97*** (0.00)	-6.91*** (0.00)	-1.25* (0.10)	-2.52*** (0.00)	36.65** (0.04)	50.07*** (0.00)	38.57** (0.03)	62.53*** (0.00)	-2.03** (0.02)
OTA	-4.27*** (0.00)	-6.58*** (0.00)	-2.04** (0.02)	-2.11** (0.01)	41.58** (0.01)	44.34*** (0.00)	41.58** (0.01)	60.45*** (0.00)	-2.53*** (0.00)
SYO	-2.37*** (0.00)	-8.08*** (0.00)	-0.71 (0.23)	-2.87*** (0.00)	30.93 (0.15)	51.51*** (0.00)	35.40* (0.06)	51.82*** (0.00)	-2.09** (0.01)
TKTA	-4.18*** (0.00)	-8.69*** (0.00)	-2.52*** (0.00)	-1.49* (0.06)	43.67*** (0.00)	39.17** (0.02)	60.16*** (0.00)	56.06*** (0.00)	-0.50 (0.30)
TKTK	-10.74*** (0.00)	-10.68*** (0.00)	-5.36*** (0.00)	-3.52*** (0.00)	69.27*** (0.00)	56.90*** (0.00)	61.10*** (0.00)	53.61*** (0.00)	-0.77 (0.22)
TMTA	-3.81*** (0.009)	-5.97*** (0.00)	-1.36* (0.08)	-1.48* (0.06)	33.78* (0.08)	36.03* (0.05)	39.21** (0.02)	46.21*** (0.00)	-1.64** (0.04)

Parantez içindeki değerler olasılık değerleridir. *, ** ve *** sırasıyla, %10, %5 ve %1 d